

Všichni dobří rodáci (1968)

Filmografie

Námět, scénář a režie: Vojtěch Jasný. **Dramaturgie:** Václav Nývlt. **Kamera:** Jaroslav Kučera. **Střih:** Miroslav Hájek. **Hudba:** Svatopluk Havelka. **Texty písní:** Pavel Kopta. **Zvuk:** Dobroslav Šrámek. **Choreografie:** Karel Vrtiška, Olga Ferebauerová. **Architekt:** Karel Lier. **Kostýmy a výtvarná spolupráce:** Ester Krumbachová. **Výprava:** Jiří Rulík. **Produkce:** Jaroslav Jílovec. **Hrají:** Vlastimil Brodský (Očenáš), Radoslav Brzobohatý (František), Vladimír Menšík (Jožka Pyřk), Waldemar Matuška (Zášinek), Drahomíra Hofmanová (Veselá vdova), Pavel Pavlovský (Bertin), Václav Babka (Franta Lampa), Josef Hlinomaz (Frajz), Karel Augusta (Józa Trňa), Ilja Prachař (Plécmerna), Václav Lohniský (Zejvala), Jiří Tomek (Máčala), Věra Galatíková (Marie, Františkova žena), Helena Růžičková (hospodská Mařka Pačena), obyvatelé obce Bystré u Poličky; Martin Růžek (vypravěč) ad. **Produkce:** Filmové studio Barrandov, TS Bohumil Šmída-Ladislav Fikar. **Distribuce:** Ústřední půjčovna filmů. **Formát:** 35 mm, bar, 114 min. **Premiéra:** 4. 7. 1969, zákaz distribuce: říjen 1971, obnovená premiéra: leden 1990. **Rozpočet:** 8,5 mil. **Natáčení a lokace:** 5. 1 – 4. 8. 1968, Bystré u Poličky a okolí (Sulkovec ad.). **Návštěvnost:** 1.205.568 (do 1995).¹ **Festivaly a ceny:** Cena Finále Plzeň 1969 (ex aequo *Zbehovia a pútnici*). Cena české filmové kritiky za rok 1968. Trilobit 68 režisérovi za film. Trilobit 68 Vladimíru Menšíkovi za herecký výkon. 22. MFF Cannes 1969 - Cena za režii a Cena Nejvyšší technické komise za kameru. 3. místo v anketě "Top 10 česko-slovenského hraného filmu" všech dob, uspořádané u příležitosti 100. výročí naší kinematografie (in *Filmové listy - Projekt 100*, zima 1998).

---

¹ Václav Březina: Lexikon českého filmu. Praha: Cinema, 1996, s. 466. Srov. Jiří Havelka: Čs. filmové hospodářství 1966-1970, s. 296, kde se uvádí návštěvnost do r. 1970: 914.600 v českých zemích plus 33.600 na Slovensku.

Strukturovaná bibliografie

a) archivní prameny

ABS, f. 318, k. 298 A-Ž, cenzurní karta Všichni dobří rodáci.

b) časopisy

Adamec, Oldřich: A tak trochu zpověď tvůrce. Nad novým filmem Vojtěcha Jasného. *Záběr*, 1, č. 5 (9. 3. 1968), s. 3 [rozhovor, 1 prac. f.].

-ALP- : Peří viděti – starosti míti. *Kino*, 24, č. 5 (6. 3. 1969), s. 10 [rep., 3 prac. f.].

Co doporučují. *Záběr*, 2, č. 10 (17. 5. 1969), s. 4 [kom.].

Danielis, Aleš: K návratu filmů 60. let do filmové distribuce. *Záběr*, 22, č. 25 (14. 12. 1989), s. 1 [kom., 1 f.].

Goldscheider, F.: Karel 69 do rukou Menšíkových. *Kino*, 24, č. 15 (24. 7. 1969), s. 10–11 [rep.].

První ohlasy na uvedení filmu „Všichni dobří rodáci“. *Filmové informace*, 20, č. 20 (21. 5. 1969), s. 11 [cit. rec.: *Nice-Matin, Aurore, France-Soir, Mond, Il Messagero, Corriere della Sera*].

c) knihy

Čechová, Briana (ed.): *Všichni dobří rodáci*. Praha: Národní filmový archiv, 2013.

bibliografie s abstrakty (abecední / chronologické řazení)

Adamec, Oldřich: A tak trochu zpověď tvůrce. Nad novým filmem Vojtěcha Jasného. *Záběr*, 1, č. 5 (9. 3. 1968), s. 3 [rozhovor, 1 prac. f.].

Rozhovor s Vojtěchem Jasným, ve kterém Oldřich Adamec naráží na podobnost scénáře a knihy Romaina Rollanda – *Dobry člověk ještě žije*. Dále se dozvídáme, proč se Jasný vrací ve svých filmech na Moravu, proč si pro natáčení vybral právě Bystré u Poličky, jaký žánr chce pro film zvolit a jaké herce do filmu obsadí.

Kapek, Ladislav: Třináct jarních známostí aneb Na Barrandově točí režiséri Evald Schorm, Vojtěch Jasný a Jindřich Polák. *Kino*, 23, č. 10 (16. 5. 1968), s. 8–9. [zpr., 3 f]

Článek referuje o několika projektech. Část „Všichni dobří rodáci“ tvoří citace rozhovoru s Vojtěchem Jasným při natáčení, kde popisuje vznik filmu: materiál sbíral dlouhou dobu – od roku 1946, scénář napsal mezi lety 1966 a 1967, postavy jsou založeny jak na skutečnosti, tak na fantazii, exteriéry se budou natáčet na Vysočině, konkrétně v Bystrém a v okolí, hlavní role vytvoří Radoslav Brzobohatý, Vladimír Menšík a Vlastimil Brodský, příběh bude o střetávání světů rodáků, ale i světa zvířat a přírody se světem lidským, obrovskou roli bude hrát kamera Jaroslava Kučery. Na závěr říká: „*Všichni dobří rodáci* jsou filmem mého srdce, jsou i mým návratem ke kořenům. Já v Rodácích dělám to, co mně bylo souzeno, co začal můj otec, matka a moji sousedé. A dělám to rád.“²

-ALP-: Peří viděti – starosti míti. *Kino*, 24, č. 5 (6. 3. 1969), s. 10. [glosa, 3 prac. f.]

Článek popisuje nesnáze, kterými si tvůrce musí projít před natočením scény. Konkrétně se jedná o scénu z filmu *Všichni dobří rodáci*, ve které má jeden z hlavních hrdinů agónii. Vidí z nebe padat peří, které ho postupně pokryje. V té době u nás peří bylo nedostatkovým zbožím, proto nebylo jednoduché ho sehnat. Dalším problémem bylo samotné sypání peří. Nesmělo se sypat moc rychle, ani moc pomalu. Jednoduše to muselo vypadat přirozeně. Ke článku jsou přiloženy fotografie, které například ukazují režiséra snímku, Vojtěcha Jasného, jak je pokryt bílým peřím.

První ohlasy na uvedení filmu „Všichni dobří rodáci“. *Filmové informace*, 20, č. 20 (21. 5. 1969), s. 11.

Uvedení filmu *Všichni dobří rodáci* na MFF Cannes bylo hodnoceno velmi příznivě. Článek cituje několik francouzských a italských listů:

Nice-Martin: Film patří mezi velké filmy festivalu. Vše je v něm zpracováno s uměleckou péčí.

Aurore: České filmy, které se objevují na festivalu, připomínají filmy Formana, Němce a dalších, které jsme již viděli.

France-Soir: Film zazářil na festivalu. Je to dílo objevné pro zahraniční diváky.

Le Mond: Příběh ve filmu je vyprávěn formou balady. Ve filmu vystupují stateční hrdinové. Ve filmu je též ukázána Jasného dojemná láska k přírodě.

Il Messagero: Jasný ve filmu sleduje historii s rozvážnou klidností.

---

² Kapek, Ladislav: Třináct jarních známostí aneb Na Barrandově točí režiséri Evald Schorm, Vojtěch Jasný a Jindřich Polák. *Kino*, 23, 1968, č. 10 (16. 5.), s. 9.

Corriere della Sera: Film je příliš barevnou freskou.

Kliment, Jan: Všichni rodáci jedna rodina? *Tribuna*, 1, č. 20 (28. 5. 1969), s. 14. [rec.]

Text v duchu nastupující normalizační politiky staví na ideologické kritice: film sice označuje za „láskyplnou kroniku moravské vesnice“, ale vytýká mu „falešnou idealizaci, která nutně vede na scesti. [...] V novém Jasného filmu to všechno vypadá tak, jako by před osvobozením roku 1945 byla vesnice ‚jedna rodina‘. [...] Jako by třídní boj na vesnici vlastně rozdmýchali teprve po roce 1948 komunisté. [...] Je to pravděpodobně neúmyslné, ale onen zlom z idylické a harmonické lidské pohody do revolučního sváru vyznívá v objektivní nepravdu.“

Svoboda, Svatoslav (1969): Kinokritika. Všichni dobří rodáci. *Kino*, 24, č. 13 (26. 6. 1969), s. 4 [rec.].

Autor připomíná, že námět i název zmínil Vojtěch Jasný při novinových rozhovorech již před deseti lety, v době dokončení *Touhy*. Výsledek oceňuje jako „kroniku, právě tak jako báseň. Komedii s tragických přízvukem a naopak tragédii s komickým. Ale za tím vším je stále ten vědoucí, moudrý pohled kronikářův. Úsměv i trochu lítosti a okouzlení – ale především: poezie! Protože Jasný je bytostný lyrik – s hlavou jako by stále obrácenou k hvězdám.“ Autor dále uvádí, že Jasný na konci 50. let, v době Laterny magiky a polyekranu, zamýšlel využití možností „širokých pláten“ a že ku prospěchu filmu, že zůstalo nakonec u klasického formátu. V té souvislosti poukazuje na klíčovou funkci kamery a barev, respektive na klíčové spolupracovníky Jaroslava Kučeru a Ester Krumbachovou. V závěru zmiňuje mezinárodní úspěch filmu a vyjadřuje přesvědčení, že jeho význam „se nebude měřit jen počty spjatými s dnem, nýbrž že i přes prohřešky proti stylu, jichž není právě málo, bude mít platnost mnohem a mnohem trvalejší!“

Goldscheider, F.: Karel 69 do rukou Menšíkových. *Kino*, 24, č. 15 (24. 7. 1969), s. 10–11 [rep.].

Na deštivém Filmovém festivalu pracujících (podle očekávání) cenu diváků vyhráli *Všichni dobří rodáci*. Výroční cenu KINA (známého Karla) získal Vladimír Menšík, za ztvárnění role Pyřka – *Všichni dobří rodáci*.

Danielis, Aleš: K návratu filmů 60. let do filmové distribuce. *Záběr*, 22, č. 25 (14. 12. 1989), s. 1 [hist. / kom., 1 f.].

Do distribuce se budou opět uvádět starší české filmy. Změnila se společenskopolitická situace. Byl schválen návrh na uvolnění dosud neuvedených filmů z let šedesátých. Bylo určeno 26 celovečerních filmů, které mají být uvedeny do kin do konce roku 1990. První obnovenou premiérou bylo již v roce 1979 uvedení *Ostře sledovaných vlaků*. Poté se do kin vrátily filmy *Nebeští jezdci*, *Hvězda zvaná Pelyněk*, *Starci na chmelu*, *Kdyby tisíc klarinetů* a *Markéta Lazarová*. Dále byly vydány filmy *Černý Petr*, *Král Králů*, *Zde jsou lvi*, *Křik*, *Sladké hry minulého léta*, *Obžalovaný*, *Obchod na korze*, *Romeo, Julie a tma*, *Hoří, má panenko*, *Svatba jako řemen*. Článek končí tím, že do distribuce nebudou uváděny všechny filmy let minulých, ale pouze ty, které svým ohlasem a kvalitou splňují potřeby kin.

Lukeš, Jan: Bylo, nebylo... *Kino*, 45, č. 11 (5. 6. 1990), s. 6–7 [hist. / portrét / rec.].

Článek popisuje situaci v šedesátých a sedmdesátých letech, kdy Jasný emigroval. Dále charakterizuje Jasného tvorbu a nejvíce se věnuje třem filmům – *Touze*, *Až přijde kocour* a

Všichni dobří rodáci, které se vyznačují vysokým autorským vkladem. Dále se článek věnuje především filmu *Až přijde kocour* a vyzdvihuje velký vklad kameramana Jaroslava Kučery, který se také podílel na trikových scénách.

jh (2015): Dobrý rodák Vojtěch Jasný slaví devadesátiny. Gratuluje i ČT. ČT24, 30. 11. 2015. [zpr., 2 f., video Události v kultuře]

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1628132-dobry-rodak-vojtech-jasny-slavi-devadesatiny-gratuluje-i-ct> (cit. 7. 12. 2015)

Portrét režiséra u příležitosti jeho významného životního výročí doplněný informací o „speciálním programu“ České televize, v jehož rámci se odvysílá režisérská verze dokumentu *Proč Havel?*, pořad *Návrat do neobyčejných let* a *Všichni dobří rodáci*, kteří jsou připomenuti jako „vrchol jeho tvorby“ a tzv. trezorový film zakázaný komunistickým režimem.

Závěr (shrnutí a zhodnocení):

Film byl dobovým tiskem sledován se značnou pozorností již od fáze přípravy a natáčení až po mimořádný divácký ohlas (opakované zmínky o dlouhých frontách na lístky) a festivalová ocenění. Kritika vesměs zahrnuje film chválou jako dílo "zpívající žalm o osudech této země",³ které vyniká básnivými hodnotami, vřelostí pohledu a v dílčích složkách kongeniální kamerou, barevnou koncepcí a hereckými výkony (zejména životní kreací Vladimíra Menšíka); ojedinělé výhrady směřovaly k drobným kompozičním, rytmickým a stylovým nesrovnalostem a k hereckému projevu Waldemara Matušky. Zvláštním případem byla polemika v brněnské *Rovnosti* vyvolaná textem Pavla Švandy, který podrobil film zevrubné kritice pro jeho žánrovitou povrchnost a komerční líbivost.⁴ V normalizačním tisku typu politického týdeníku *Tribuna* se objevily výhrady ideologického charakteru, jež film vinily z „falešné idealizace, která nutně vede na scestí.“⁵ Za normalizace byl film zakázán a dále se o něm v domácím oficiálním tisku nepsalo. Obnovená premiéra r. 1990 přinesla novou vlnu uznalých kritiků, například Jan Lukeš v *Záběru* označil film za "opus magnum"⁶ československé kinematografie. V polistopadové reflexi se také často připomíná, že šlo o tzv. trezorový film.

Použité zdroje:

Anopress – Monitoring on line <http://ezdroje.muni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=198>
Český hraný film IV. 1961-1970. Praha: Národní filmový archiv, 2004.

Digitální knihovna Národního filmového archivu / Kramerius
<http://nfa.cz/cz/knihovna/digitalni-knihovna/>

Havelka, Jiří: *Čs. filmové hospodářství 1966-70*. Praha. Československý filmový ústav, 1976.

Navštívené instituce:

Archiv Vojtěcha Jasného, Masarykova univerzita – Filozofická fakulta – Ústav filmu a audiovizuální kultury, Brno
Moravská zemská knihovna, Brno
Národní filmový archiv, Praha

³ Fuchs, Aleš: *Člověk není věčný. Divadelní noviny*, XII, 1969, č. 21/22 (2. 7.), s. 7.

⁴ (šv): Od pátku v kinech. *Rovnost*, 84, 1969, č. 161 (11. 7.), s. 5.

⁵ Kliment, Jan: Všichni rodáci jedna rodina? *Tribuna*, 1, 1969, č. 20 (28. 5.), s. 14.

⁶ Lukeš, Jan: Všichni dobří rodáci. *Záběr*, XXIII, 1990, č. 2 (25. 1.), s. 6.

